

ספר

עזר
לשאלות

ספר
עזר לשלחן

הלכות טבילת כלים
סי' קב, רב ועוד

ובו ד' חלקים:

סיכום הסוגיות: סיכום הסוגיות מהגמרא והראשונים עד השו"ע ונו"כ, עם הערות מלוקטים מגדולי האחרונים.
כור המבחן: שאלות ותשובות לחזרת השו"ע ונו"כ.
ילקוט דברי הפוסקים: ילקוט דברי הפוסקים בביאור השו"ע ונו"כ ובשאלות השכיחות בזמנינו.
קובץ מפרשים: קובץ ספרי ראשונים ואחרונים על הלכות טבילת כלים.

מאת

אברהם שלמה דיקמאן

מהדורת זכרון ברוך חיים

שנת תשפ"א

עזר לשלחן

©

כל הזכויות שמורות

שגיאות מי יבין
מנסתרות נקני
הערות יתקבלו בברכה
בארץ ישראל:
דיקמאן
דיסקין 13 דירה 142
ירושלים

בארצות הברית:
Dickman
28 Irene Ct.
Lakewood
N.J. 08701
347 439 3294
asdickman1@gmail.com

הפצה:
בארץ ישראל
הפצת בית הכנסת
052-764-7733
בארצות הברית
Israel Book Shop
(732) 901-3009

נדפס בארץ ישראל ע"י

מכון עלה זית
עריכת ספרים מהחל עד גמירא

alehzayis@gmail.com | 732.513.3466
FAX: 732.865.7002

יוסף שלו' אלישיב

ירושלים

בס"ד, כסלו תשס"ט

הרה"ג ר"ש דיקמן שליט"א – מהת"ח בעיר ליקוואד. זכה להוציא לאור את ספרו שלושים יום קודם החג – בו סידר בחכמה את הלכות חג הפסח, וגדולי התורה שליט"א באו בהסכמותיהם על הספר, ועתה הוסיף חילים לתורה והוא מוציא את ספרו "הלכות שבת בשבתו" – בו סידר דבר דיבור על אופניו ה' שבת לפי סדר פרשיות השבוע ושבחו הרבנים הגאונים שליט"א מקחו כי ראוי לעלות על שולחן מלכים.

ובירכו מרן עט"ר שליט"א כי חפץ ד' – יצליח בידו לשקוד באהלי תורה ולהתחיל ספרים אחרים ולסיימם.

הכו"ח בהוראת מרן שליט"א

יוסף א. אלישיב

הרב חיים פינחס שיינברג
ראש ישיבת "תורה אור"
ומורה הוראה דקריית מטרסדורף

γ^0 162 p(6)7' . 307

מנחם קרונה

שמיני שבאבן הירד הרב אברהם ש. זקן פאסא
דואו להלוי א- סברו, באוים איז קודם הלג
והסבר נגד סבר נכון, והוא שמושי למען
בו קודם החגים, ויחל אדם לחיוב עליו כראוי
לא נצרכה אלא לרעה, יא ר', ויסלבו אדעאין
חלצה, וינכה וסבר קסל' תיבורים נאספים
אדעאין. קקרכ- האמה.

687ms 0.110ms

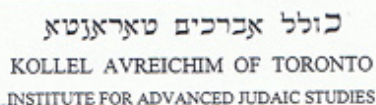
[illegible]

בברכת התורה

חיים פינחס שיינברג

בס"ד כ' מבת יוד"ה של הנשר הגדול הרמב"ם זי"ע, תשס"ג
ג'א' מצטרפא בברכה להרב המחבר שליט"א, ודבר טוב עשה בעמו בכדי שיהיה
כשולחן ערוך ומפ"ה פרוסה בפרוס הפסח החג והמועד. ויש בזה משום זיכוי
הרבים. ויבוא ברכה והצלחה בפעולו הטוב בס"ד.

הכו"ח לכבודה של תורה משה הלברשטאם

515 Coldstream Ave.
Toronto, ON M6B 2K7
416-789-1853
Fax: 785-8243

בס"ד

הרב שלמה אליהו מילר
ראש הכולל

302

[illegible]

**שמואל יצחק פעלדער
דומ"ץ לייקוואד**

מכתב ברכה

יום ה' לסדר 'הקול קול יעקב', תשע"ג

הנה בא לפני ידידי הרב אברהם שלמה דיקמאן שליט"א, ותלמודו בידו, ספרו 'עזר לשלחן', וכולל קונטרס 'סיכום הסוגיות' על הלכות בשר וחלב, ושיעורים בהלכה, ועוד ועוד.

קונטרס 'סיכום סוגיות' הנ"ל כשמו כן הוא, סיכום הסוגיות החל מהגמרא וראשונים עד פסקי השו"ע ונושאי כלים, נכתבו בלשון קל ובסדר בהיר. וגם לרבות הרבה הערות המועילות בביאור דברי האחרונים.

ידוע לכל באי שער הלכות אלו, שהן קשין מאד לברר וללבן ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ולכן דבר טוב עשה המחבר שליט"א ליתן עזר ואחיסמך לכל מי שלומד הלכות אלו, ומובטח אני שכל מי שילמוד מקונטרס הנ"ל יהנה ממנו, הן בבירור הענינים בעת לימוד הסוגיות, והן בעת חזרת לימודו.

והגם שאין הפנאי גורם לי לעיין בקונטרס הנ"ל כדבעי, מ"מ כבר אתמחי גברא בספרים שלו על הלכות שבת ומועדי השנה, וחזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן.

והנה עברתי על 'שיעורים בהלכה' הכתובים על פי שיעורים שאמרתי בהאי אולפנא רבתא, בית מדרש גבוה דלייקוואד, ומצא חן בעיני, והדברים כתובים כאמירתם. מ"מ כשאירע שאלה למעשה, יש לעשות שאלת חכם.

ואסיים בברכה שחפץ ה' בידו יצליח, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

שמואל יצחק פעלדער

Rabbi Avrohom Spitzer

625 W. Kennedy Blvd.
Lakewood, N.J. 08701
(732) 961-9056

ר' אברהם שפיצער

אברהם שפיצער

דומ"ץ
דקהל תולדות יעקב יוסף
דחסידי סקווירא - לעיקוואד

בס"ד

הנה גוי לפני ידיו ר' אברהם שפיצער, ר' אברהם שפיצער
זאת ספרי "עזר לשלחן" על הל' בשר בחלב וכאשר עיינתי בו ראיתי שהוא ספר נפלא והוטב
מאד בעיני כי הוא מסודר היטב בלשון צח וקל סיכום הסוגיות עד הלכה למעשה
ובטוח אני שיהיה בזה תועלת מרובה לכל מי שלומד הלכות אלו וכן בחזרת
הדברים באופן קל ונעים אשרי לו ואשרי חלקו דמשמאי קא זכו ליה להיות חלקו
חלקו דמשמאי קא זכו ליה להיות חלקו חלקו דמשמאי קא זכו ליה להיות חלקו
חלקו דמשמאי קא זכו ליה להיות חלקו חלקו דמשמאי קא זכו ליה להיות חלקו

ובל' לזה חרבונו שיזכה אלמא תורה מתן הוחת
הקצת באות לפשו הלאורה ויפשו מצינו חזק
הכו' לכבוד תורה
אברהם שפיצער

הנה בא לפני ידידי ר' אברהם שלמה דיקמאן שליט"א והראה לי את ספרו
"עזר לשלחן" על הל' בשר בחלב וכאשר עיינתי בו ראיתי שהוא ספר נפלא והוטב
מאד בעיני כי הוא מסודר היטב בלשון צח וקל סיכום הסוגיות עד הלכה למעשה
ובטוח אני שיהיה בזה תועלת מרובה לכל מי שלומד הלכות אלו וכן בחזרת
הדברים באופן קל ונעים אשרי לו ואשרי חלקו דמשמאי קא זכו ליה להיות חלקו
ממזכי הרבים להגדיל תורה ולהאדירה.

והנני בזה לברכו שיזכה ללמוד תורה מתוך הרחבת הדעת כאוות נפשו
הטהורה ויפוצו מעיינותיו חוצה.

הכו"ח לכבוד תורה הקדושה
אברהם שפיצער

יואל עהרנרייך
מחבר סטר שמעתתא דהלכתא
על הלכות בשר בחלב

ב"ה

לכבוד ידידי הרה"ג ר' אברהם שלמה דיקמן שליט"א

מאד נהנתי ללמוד את סיכומי סוגיות הלכות בשר בחלב שכתבתם, הרבה תועלת היה לי מזה, הן בחזרת הדברים ביסודיות מסוגיות הש"ס עד לפרטי ההלכה, והן בכמה חידושים מדברי האחרונים שהבאתם.

סיכומים כאלו יהיו בודאי לתועלת רב לכל הלומדים הלכות אלו, אשר יזכו להנות מסיכום מקוצר ויסודי, והגם שאין בזה כדי לפטור מעיון ולימוד בתוך דברי הגמרא והראשונים פוסקים ואחרונים, אשר אורם רב ואותיותיהם מחכימות בבינה יתירה להבין ולהשכיל תורת ה' אשר לתבונתו אין חקר, אך יש בו כדי לחזור ולשנן את הנלמד כבר - לזכרו בזכירה יתירה, ועל זה יועיל הקיצור מעט הכמות ורב האיכות הלזה.

גם יהיה זה לתועלת רב ללומדים המתחילים ללמוד ולעיין בהלכות אלו אשר ע"י העיון בהערות המחכימות שהובאו שם דברי האחרונים בעיון וביאור דברי השו"ע והנושאי כלים, ידעו את הדרך אשר ילכו בה היכן ומה יש לעיין וכו' וכו'.

ועל כל זה נוספו השאלות ותשובות בסוף הספר אשר גם בהם טמון תועלת רב בחזרה ושינון בבחינת אין אדם עומד על דבר הלכה אלא א"כ נכשל בה.

ברכתי אליך שתוכל להרביץ תורה ע"י ספר זה ועוד ספרים אחרים בכל מקצועות התורה, ותזכה להבין ולהשכיל את כל דברי תלמוד תורת ה' באהבה כל הימים, ולהיות דבק בתורה יומם ולילה, ונזכה יחד לישב בבית ה' בנעימות כל ימי חיינו, כמאמר דוד המלך "שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה'", והכל מתוך שלווה הנפש והרחבת הדעת, וה' הטוב יריק עלינו מאוצרו הטוב שפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידינו עד בלי די, אמן.

החותם בכבוד תלמידי חכמים

ידידך

יואל עהרנרייך

דברים אחרים

אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה, ששם חלקי מיושבי בית המדרש והגיעני עד הלום לראות פרי עמלי, **ספר עזר לשלחן** על הלכות טבילת כלים, יו"ד סי' קכ, סי' רב ועוד.

קראתי שם הספר עזר לשלחן, וכשמו כן הוא, עזר ללומדי שלחן ערוך הלכות טבילת כלים. חלק **'סיכום הסוגיות'** כולל סיכום הסוגיות מהגמרא והראשונים עד השו"ע ונו"כ, עם הרבה הערות מלוקטים מדברי האחרונים. הנכנס לשערי לימוד זה, ימצא הסוגיות ושיטות הפוסקים פרוסים לפניו כשלחן הערוך, ויהיה לו לאחיעזר לעשות חיל בלימודו באופן ברור ובהיר. וגם הלומד הותיק ימצא בו כלי עזר לחזור על תלמודו באופן קל ונעים.

חלק **'כור המבחן'** כולל שאלות ותשובות על סדר השלחן ערוך, לעזור ללומד לחזור על לימודו.

ספר זה שונה משאר ספרינו בסדרא זו, בחוסר חלק **'שיעורים בהלכה'** של הגר"ש פעלדער שליט"א, היות שכבר יצא לאור ספר **'שיעורי הלכה'** על הלכות אלו הכולל שיעורי רבינו. במקומו הכנסנו חלק **'ילקוט דברי הפוסקים'**, שכולל בו הרבה מדברי הראשונים, האחרונים ופוסקי זמנינו בביאור השו"ע ונו"כ ובשאלות השכיחות בהלכות אלו. ולכן גם חסר כאן חלק **'ספר המפתח'** שהיה בשאר הספרים בסדרא זו, כיון שהרבה מדברי הפוסקים כבר הובאו במלואם.

דבר חדש צרפנו **"קובץ מפרשים"** על הלכות טבילת כלים, שהוא קובץ של כמה ספרי ראשונים ואחרונים על הלכות אלו. רוב הספרים העתקתי מ"פרוייקט השו"ת - בר אילן", ברשותם. [הספר פרי חדש מקורו משו"ע מהדורת פריעדמן, ונדפס כאן באישור הנהלת מכון ירושלים, לעי"נ הרה"ג רב יוסף אשר ב"ר מרדכי זצ"ל]. הפרי תואר העתקתי מ"די.בי.אס.", ברשותם. והדרכי תשובה העתקתי מ"אוצר החכמה", ברשותם. בשאר הספרים בסדרא זו היה מן הנמנע לעשות כן מחמת ריבוי הסימנים שבהם, אבל בספר זה, שבעיקרו כולל רק סימן אחד, נראה שיש בזה תועלת גדולה ללומדים הלכות אלו.

הנה גדולי ישראל לדורותיהם הזהירו מאד שלא לסמוך על הקיצורים בפסיקת הלכה למעשה, ע"כ פשוט הוא ואינו צריך לפנים שח"ו לפסוק מספר זה הלכה למעשה, ומה גם שאין זו מטרת חיבורנו כמבואר לעיל.

בעמדי בשערי הספר, שפתי לא אמנע מלהביע שלמי תודתי לכל אלה שסייעו בידי בכל שלבי הוצאת הספר, ובפרט לחברי שנשאו ונתנו אתי בעניני הספר ועברו עליו והאירו עיני בהערותיהם המחכימות. זכות זו תעמוד להם לשבת באהלה של תורה מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת.

אנו תקוה שאכן נזכה לראות ספר זה ממלא יעודיו כראוי, ואם נזכה שעל ידינו תתרבה הבהירות בלימוד זה, והיה זה שכרינו.

ובצאתי מן הכרך, אשא כפי אל ה' בתפלה ותחנונים שעוד רבות בשנים אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים דברי תורתך, ולראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות עד ביאת הגואל במהרה בימינו.

אברהם שלמה דיקמאן

מפתח הענינים

ג	סיכום הסוגיות סי' קכ
לא	סיכום הסוגיות סי' רב
לט	כור המבחן - שאלות ותשובות לחזרה סי' קכ
מו	כור המבחן - שאלות ותשובות לחזרה סי' רב

ילקוט דברי הפוסקים - פרקי מבוא

נא	סי' א: חיוב טבילת כלים - מן התורה או מדרבנן
נב	סי' ב: איסור ההשתמשות בכלי קודם טבילה - מן התורה או מדרבנן
נד	סי' ג: טעם מצות טבילת כלים הנקחין מן העכו"ם
נח	סי' ד: גדר מצות טבילת כלים
סד	סי' ה: בגדרי "כלי של עכו"ם"
ע	סי' ו: גר שנתגייר, חיוב טבילת כליו
עג	סי' ז: כלים שנקנו ממומר וממחלל שבת
עז	סי' ח: מכירת כלי למי שידוע שלא יטבילנו
עח	סי' ט: ספק דרבנן בטבילת כלים
פב	סי' י: כלים שנתערבו
פו	סי' יא: השהית כלי בלי טבילה
פח	סי' יב: לימוד הלכות טבילת כלים מהלכות טומאה וטהרה
צ	סי' יג: כלים חד פעמיים
צה	סי' יד: קופסאות שימורים ובקבוקים
קה	סי' טו: חיוב טבילה בכלי שאי אפשר להטבילו

קי	ילקוט דברי הפוסקים ע"פ סדר שו"ע (מפתח מפורט לקמן)
----	---

קובץ מפרשים

רסה	חידושי הרמב"ן (ע"ז דף עה:)
רסו	חידושי הרשב"א (ע"ז דף עה:)
רעא	חידושי הריטב"א (ע"ז דף עה:)
רעג	בית הבחירה למאירי (ע"ז דף עה:)
רעו	רמב"ם (הל' מאכ"א פ' יז הל' ג, ה-ו)
רעו	הגהות מיימוניות (הל' מאכ"א פ' יז הל' ג, ו)
רעז	אור זרוע (ח"ד סי' רפז)
רעט	ספר הרוקח (סי' תפא)
רפ	תורת הבית הארוך (בית ד שער ד)
רפא	תורת הבית הקצר (בית ד שער ד)
רפב	איסור והיתר הארוך (שער נח) עם הגהות
רפח	ספר מצוות גדול (לאוין סי' קמח)
רפט	ספר מצוות קטן (מצוה קצט)
רפט	הגהות רבינו פרץ על סמ"ק (מצוה קצט)
רצ	אורחות חיים (הל' טהרת הנדה וטהרת הכלים אות יב-יג)
רצב	לבוש (יור"ד סי' קכ)
רצה	פרי חדש (יור"ד סי' קכ)
שג	פרי תואר (יור"ד סי' קכ)
שז	חכמת אדם (כלל עג)
שיא	בינת אדם (שער או"ה סי' פה)
שיג	ערוך השולחן (יור"ד סי' קכ)
שלב	חידושי חתם סופר (יור"ד סי' קכ)
שלז	דרכי תשובה (יור"ד סי' קכ)

מפתח הענינים - ילקוט דברי הפוסקים ע"פ סדר שו"ע

כלי שמחזיק מ' סאה..... קלז	סע' א..... קי
כלים שאין הדרך לטלטלם..... קלח	ביאור הלימוד שרק כלי סעודה
כלי המחובר לקרקע..... קלט	חייבים בטבילה..... קי
גדר מחובר לקרקע בכלים שלנו..... קמב	גדר החיוב - כלי סעודה או כל כלי
מקרר [fridge] ומדפיו [shelves]..... קמוג	שדרכו לבלוע איסור..... קי
תנור ורשת שבתנור..... קמה	כלי המיוחד לתרופות ולשטיפת הפה..... קיא
כלי חשמלי שעובד רק כשמחובר לשקע..... קמו	כלים של קטנים..... קיא
גולמי כלי מתכות..... קמוח	כלי שמאכיל בו לעכו"ם..... קיא
עצה לקלקל הכלי ולתקנו ע"י ישראל..... קמוח	מיני מתכות שלא הוזכרו בקרא
פירוק חלק חשמלי מכלי שא"א להטביל..... קנ	- אלומיניום [aluminum]..... קיב
כפית כלי אלומיניום..... קנא	כלי המיוצר מתערובת, כגון
עצה לגמור עשיית הכלי ברשות ישראל..... קנב	קורל [Corelle]..... קיד
ישראל שחיבר כלי לכותל..... קנב	מיני מתכות שונים..... קטו
טבילת כל הכלי בבת אחת..... קנג	טעם חיוב כלי זכוכית..... קטו
טבילה בשלג..... קנד	מקור חיוב טבילת כלי זכוכית..... קטז
סע' ב..... קנה	כלי זכוכית שאי אפשר להתיכו ולתקנו..... קיז
טבילת כמה כלים ביחד..... קנה	סוגי כלי זכוכית שונים..... קיז
סע' ג..... קנו	פשוטי כלי זכוכית..... קיח
ברכה על הטבילה..... קנו	מגשי זכוכית..... קיח
"על הטבילה"..... קנו	כלי פלסטיק..... קיט
נוסח "על טבילת כלים"..... קנו	מקור חיוב טבילת כלים מצופים..... קכד
מנהג לברך "על טבילת כלים" על כלי אחד..... קנו	מצופה מבפנים..... קכד
טבילת אשה וכלי יחד..... קנו	מצופה מבחוץ..... קכד
היוצא בברכת חבירו בנוסח שונה..... קנו	מצופה מבפנים ומבחוץ..... קכה
כלי וכיסוי..... קנח	מצופה בציפוי דק מבפנים ומבחוץ..... קכה
שכח לברך..... קנח	כלי המצופה בזכוכית..... קכז
ברכה מטעם "כל דפריש מרובא פריש"..... קנח	ספק בכלי המצופה בזכוכית..... קכז
ברכה על טבילת כלים של אחרים..... קנח	כלי צבוע..... קכח
ברכה על טבילת כלי זכוכית..... קנח	כלי מתכות המצופה בדבר
בירך ושוב ניתוספו לו עוד כלים..... קנט	שפטור מטבילה..... קכח
ברכה על טבילת כלי מספק..... קנט	כף תינוק המצופה
מקום הראוי לברכה..... קס	פלסטיק [plastic covered spoon]..... קל
שינוי מקום אחר שבירך על הטבילה..... קס	מקוה בחנות למכירת כלים..... קלו
הפסיק קודם שגמר להטביל כל כליו..... קס	טבילת כלי באגם ונהר..... קל
לברך מעומד..... קסא	טבילת כלים בתוך סל מלא נקבים..... קלא
אחיזת הכלי ביד ימין..... קסא	תליית כלי רחב או רשת בתוך המקוה כדי
טבילת כלי הפטור מטבילה..... קסא	שלא ישקעו הכלים הנופלים למים..... קלג
סע' ד..... קסב	כלי אוצר..... קלד
כלים שאינם נוגעים במאכל..... קסב	כלי אוצר שמשתמשים בו אצל השלחן..... קלה
הפסק מפה או נייר על הכלי..... קסב	כלי אוצר של מאכל שאינו ראוי לאכילה..... קלו
הפסק קליפה מפצח אגוזים [nut cracker], סיר ביצים	סל קניות [shopping basket]..... קלז
[egg pot], קערת ביצים [egg bowl]..... קסג	דוד שמש ודוד מים..... קלז
	טרמוס [thermos]..... קלז

מפתח הענינים - ילקוט דברי הפוסקים ע"פ סדר שו"ע

סע' ח.....הפסק עטיפה ושקית - כלי להחזיק
 סע' ח.....סוכריות [candy dish] קצב
 טעם פטור כלי שאול מטבילה.....קצב
 האם יש מקום להחמיר להטביל כלי שאול.....קצב
 מתנה על מנת להחזיר.....קצב
 רוב תשמישו.....קצב
 רוב תשמישו - כוס לנטילת ידים,
 פלטה חשמלית, צלחת שבמיקרוגל.....קצה
 טבילת כלי מסעדה ובית חרושת.....קצו
 לאכול במסעדה שלא הטבילו כליהם.....קצט
 הנמצא אצל קרוב [מומר] שלא הטביל כליו..רב
 כלים למשלוח מנות.....רה
 בקבוקים של אוצר בית דין.....רה
 טבילת כלי קודם שנתחייב בה.....רה
 שימוש בכלי סעודה שלא לצורך אכילה.....רח
 החזרת כלי למוכר לאחר שנטבל כשיש חשש
 שאדם אחר יקנהו ויטבילנו בברכה.....רט
 פתחי תשובה ס"ק ט.....רי
סע' ט.....ריב
 חיוב טבילה במשכון -
 מן התורה או מדרבנן.....ריב
 משכנתא כזביני דמי.....ריג
 אם נראה בדעת העכו"ם שרוצה לשקעו בידו,
 האם לברך על טבילה.....ריג
 ברכה על טבילת כלי מספק.....ריג
 גזל עכו"ם.....ריד
סע' י.....רטו
 אומן קונה בשבח כלי.....רטו
 אומן קונה בשבח כלי בפועלים במפעל.....רטו
 כלים שנעשו בסין [China].....רטז
 אומן קונה בשבח כלי בדיניהם.....ריז
 כלי שנעשה מקצתו ע"י עכו"ם
 ומקצתו ע"י ישראל.....ריז
 אומן שתקן מקצת כלי.....ריז
 ט"ז ס"ק יג.....ריז
סע' יא.....ריח
 כלי שנעשה ע"י ישראל ונמכר לעכו"ם.....ריח
 כלי חמץ שמכרו לעכו"ם קודם פסח.....ריח
 משכנו בידו וחזר ופדאו ממנו,
 אינו צריך טבילה.....רכ
 שותפות ישראל ועובד כוכבים.....רכא
 הקונה כלי עם שותף עכו"ם שיש לו בו
 רק חלק כל דהו.....רכב

הפסק עטיפה ושקית - כלי להחזיק
 סוכריות [candy dish].....קסג
 תבנית מאפינס [cupcake pan].....קסד
 גדר חיוב הטבילה בכלי שדרכו לבלוע איסור....קסד
 סו-ויד [sous vide].....קסה
 שלחן.....קסו
 מגש לחלות.....קסו
 משחז סכינים.....קסז
 צלחת [plate] לגביע של קידוש.....קסז
סע' ה.....קסח
 כלי המשמש לאוכל שאינו מוכן לאכילה.....קסח
 כלי של אוכל הנאכל לאחר זמן.....קסט
 ש"ך ס"ק יא.....קסט
 פותחן [can opener] וחולץ
 פקקי שעם [corkscrew].....קע
 כלי סעודה - תיקון מועט [טוסטר - toaster].....קע
 מתקן לקירור מים [water cooler].....קעג
 מקלף [peeler].....קעד
 כוס של אליהו וקערת ליל הסדר.....קעה
 כיסוי קדירה ופת.....קעה
 כלי מדידה
 [scale, measuring cup or spoon].....קעט
 מדחום [thermometer] ומחט לבדיקת
 עוגות באפייתן [cake tester].....קעט
 גוף חימום - מזלג חשמלי [immerser].....קפ
 קרש חיתוך [cutting board].....קפא
 מסננת ונפה [strainer and sifter].....קפב
 גולען תפוחי עץ [apple corer].....קפג
 מזרק לעשיית צורות [cream dispenser].....קפג
 שיניים תותבות [dentures].....קפג
סע' ו-ז.....קפד
 סיכום דיני כלי שמקצתו מחומר החייב
 בטבילה ומקצתו הפטור מטבילה.....קפד
 יישוב דיני מעמיד עם דיני קוניא.....קפד
 מעמיד ממכתב שאינו נוגע באוכלין.....קפד
 מעמיד המאריך את קיום הכלי.....קפה
 מעמיד ממכתב הסותם נקב בכלי עץ.....קפו
 עיקר הכלי של מתכות.....קפו
 עיקר הכלי של עץ.....קפט
 רחיים של פלפלן [pepper grinder].....קצ
 ברזים של ברזל.....קצ
 יתדות של ברזל.....קצא

מפתח הענינים - ילקוט דברי הפוסקים ע"פ סדר שו"ע

נאמנות אשה על טבילת כלים..... רמוד	כלים של מדינת ישראל..... רכב
סע' טו..... רמה	כלי שנעשה בשותפות ישראל ועכו"ם..... רכג
טבילה ע"י עכו"ם לכתחילה..... רמה	שותפות כל דהו [מניות] בעשיית הכלים רכה
ברכה על טבילת העכו"ם..... רמה	סע' יב..... רכו
נאמנות עכו"ם על טבילת כלים..... רמז	ידות הכלים..... רכו
ש"ך ס"ק כח..... רמז	ביאור דברי האיסור והיתר..... רכו
סע' טז..... רמח	כלי של פרקים ששני חלקיו של מתכות
האם מותר לטבול כלים בשבת..... רמח	משמשים את האוכל..... רל
טבילת כלים ביו"ט..... רמח	כלי של פרקים שב' חלקיו משמשים את
טבילת כלים בחול המועד..... רמח	האוכל, וא' ממין הפטור מטבילה..... רלב
האיסור להשתמש בשבת בכלי	כלי של פרקים שרק חלק א' ממנו משמש
שאינו טבול..... רמח	את האוכל [כגון כלי בעל מנוע נפרד]..... רלב
עבר והטביל בשבת..... רמט	חוט החשמל..... רלד
טבילת כלי בשבת משום ספק חיוב..... רמט	אולר [pocket knife] וכדומה..... רלה
טבילת כלים בשבת במקום הדחק..... רמט	סע' יג..... רלז
טבילת כלי ע"י הערמה..... רמט	חציצה במיעוט שאינו מקפיד..... רלז
טבילת כלים יחד עם טבילת גופו..... רנ	חיוב עיון לפני טבילת כלי..... רלז
כלי שאי אפשר להטביל - ליתנו במתנה	שחוררית על הקדירה..... רלח
לעכו"ם ולשאלו ממנו..... רנ	בית הסתרים..... רלח
מתנה על מנת להחזיר..... רנו	מקום בלוע..... רלט
שותפות עכו"ם..... רנו	סע' יד..... רמ
הפקרת כלי כדי לפטרו מחיוב טבילה..... רנו	דעת השו"ע בטבילת כלים מן התורה..... רמ
דעת שלא לקנות הכלי..... רנח	ברכה בטבילת קטן..... רמ
לא נאסר מה שנשתמש בו..... רנט	כונה בטבילת כלים..... רמ
חשש הערמה בנתינת כלי לעכו"ם..... רס	נאמנות קטן שנשלח על ידי גדול..... רמא
סי' קכא סע' ב..... רסא	נאמנות קטן על טבילת כלי זכוכית..... רמא
טבילת כלי לפני הכשרו..... רסא	נאמנות קטן על טבילת כלים בזמנינו..... רמב
ש"ך ס"ק ד..... רסא	ברכה על טבילת כלי שקטן אמר
טבילה לפני הגעלה בכלי שאינו בן יומו..... רסא	שכבר הטבילו..... רמוג
	נאמנות בחור בר מצוה על טבילת
	כלי מתכות..... רמוג

מפתח ענינים מפורט - סיכום הסוגיות וילקוט דברי הפוסקים

כלי וכיסויי קנח, קעח אות ד
מנהג לברך "על טבילת כלים" על כלי א' קנו
מקום הראוי לברכה קס
נוסח "על טבילת כלים" קנו
עמידה בה סא אות יב, קסא
שינוי מקום אחר שבירך על הטבילה קס
שכח לברך קנח
גדר החיוב - כלי סעודה או כל כלי
שדרכו לבלוע איסור קי, קסד
גדר מחובר לקרקע בכלים שלנו קמב
גדר מצות טבילת כלים נח
גדרי "כלי של עכו"ם" סד
גולמי כלי מתכות קמח
גולען תפוחי עץ [apple corer] קפג
גוף חימום - מולג חשמלי [immerser] קפ
גר שנתגייר, חיוב טבילת כליו ע
גריל חד פעמי צד
דברים החוצצים בטבילה לא
דוד מים [storage tank] קלז
דוד שמש קלז
דורלקס [Duralux] קיז
החומרים המתחייבים בטבילת כלים ג
החזרת כלי למוכר לאחר שנטבל בשיש חשש
שאדם אחר יקנהו ויטבלנו בברכה רט
הטביל כלי כשפיו למטה לב
הנמצא אצל קרוב [מומר] שלא הטביל כליו רב
הפסק מפה או נייר על הכלי קסב
הפסק עטיפה ושקית קסג
הפסק קליפה קסג
הפקרת כלי כדי לפטרו מחיוב טבילה רנו
הקדמת ההגעלה לטבילה כט
הקונה כלי מלא אוכל, האם חייב להטבילו צה
הקונה כלי עם שותף עכו"ם שיש לו בו
רק חלק כל דהו רכב
השהית כלי בלי טבילה פו
השתמש בכלי קודם טבילה כט, נב, רנט
השתמשות במשכון של עכו"ם יט
זהב [gold] קטו
זכויות
טבילת כלי זכויות ע"י קטנים כה
טעם חיוב כלי זכויות קטו
כלי זכויות שאי אפשר להתיכו ולתקנו קיז
מגשי זכויות קיח
מקור חיוב טבילת כלי זכויות קטז
סוגי כלי זכויות שונים קיז
פשוטי כלי זכויות קיח
זריזין מקדימין למצוות נח אות ג, פז
חברה של עכו"ם שיש לישראל בה
מיעוט מניות סז
חברה של עכו"ם סז

אגרטל [vase] קצד ד"ה בספר
אולר [pocket knife] וכדומה רלה
אומן קונה בשבח כלי כ, רטו
אומן קונה בשבח כלי בדיניהם ריז
אומן שתיקן מקצת כלי ריז
כלי שנעשה מקצתו
ע"י עכו"ם ומקצתו ע"י ישראל ריז
כלים שנעשו בסין [China] רטז
פועלים במפעל רטו
אונן, להשתמש בכלי בלתי טבול סא אות טז
אוצר בית דין, בקבוקים שלהם רה
אחיזת הכלי
אחיזת הכלי ביד ימין נט אות ו, קסא
האוחז באדם ובכלים ומטבילם ז
הדחת ידיים באחיזה חזקה ט
הדחת ידיים במים תלושים ט
לסמוך על הדחת ידיים לכתחילה י
ריפוי ידיים - להלכה ח
איסור ההשתמשות בכלי קודם
טבילה מן התורה או מדרבנן נב
אלומיניום [aluminum] קיב, קנא
אשה, נאמנותה על טבילת כלים רמד
בדיל [tin] קטו
בחור בר מצוה,
נאמנותו על טבילת כלי מתכות כה, רמג
ביאור הלימוד שרק כלי סעודה
חייבים בטבילה קי
בישל בכלי בלתי טבול, דין המאכל כט, רנט
בית הסתרים רלח
בית חרושת, טבילת כליו קצו
בלנדר [blender] קפט ד"ה ולמעשה, רלג
בקבוק סיפולוקס [syphon soda bottle] קלו
בקבוק, כיסויי קעז
בקבוקים וקופסאות שימורים צה
בקבוקים של אוצר בית דין רה
ברונזה [bronze] קטו
ברזים [faucet] קמג ד"ה והגר, קצ
ברזל [iron] קטו
בריטה [Britta] קפב ד"ה לפי
ברכה על טבילת כלים יא, קנו
בירך ושוב ניתוספו לו עוד כלים קנט
בירך "על הטבילה" קנו
ברכה בטבילת קטן רמ
ברכה מטעם "כל דפריש מרובא פריש" קנח
ברכה על טבילת כלי מספק קנט, ריג
ברכה על טבילת כלי זכויות קנח
ברכה על טבילת כלים של אחרים קנח
היוצא בברכת חבירו בנוסח שונה קנו
הפסיק קודם שגמר להטביל כל כליו קס
טבילת אשה וכלי יחד קנו

מפתח ענינים מפורט - סיכום הסוגיות וילקוט דברי הפוסקים

כוס של תינוק [baby's cup] קפו ד"ה בספר
 כיור [sink] קמו ד"ה והג"ר
 כיסוי כלי אוצר [storage container covers] קעו
 כיסוי לסיר בישול איטי [crockpot cover] קעה
 כיסוי קדירה ופת..... יד, קנח, קעה
 כלי אוצר..... קלד
 דוד מים ודוד שמש..... קלז
 טרמוס [thermos]..... קלז
 כיסוי כלי אוצר [storage container covers] קעו
 כלי אוצר של מאכל שאינו ראוי לאכילה..... קלו
 כלי אוצר שמשמשים בו אצל השלחן..... קלה
 כלי לאחסון עוגיות [cookie jar] קלה ד"ה בש"ת
 סל קניות [shopping basket] קלז
 כלי בית חרושת [factory utensils] קצו
 כלי הבא מארץ ישראל סט
 כלי הבא ממקום שרובו עכ"ם,
 להטבילו בברכה סד
 כלי המחובר לקרקע קלט
 כלי המחזיק מ' סאה קלז
 כלי המיוחד לתרופות ולשטיפת הפה..... קיא
 כלי המשמש לאוכל שאינו מוכן לאכילה יב, קסח
 כלי המיוצר מתערובת, כגון קורל [Corelle] קיד
 כלי חד פעמי צ
 כלי חמץ שמכרו לעכ"ם קודם פסח..... ריח
 כלי חשמלי שעובד רק כשמחובר לשקע..... קמו
 כלי טבול שנתערב ברוב כלים שאינם טבולים -
 ברכה על טבילתם..... פה
 כלי להחזקת סוכריות [candy dish] קסג
 כלי לעשיית קוביות קרח [ice tray] קעב
 כלי למשלוש מנות..... רה
 כלי מדידה [Scale, measuring Cup / spoon] קעט
 כלי מצופה..... ד, קכד
 כלי המצופה בזכוכית..... קכז
 כלי מתכות המצופה
 בדבר שפטור מטבילה..... קכח
 כלי צבוע..... קכח
 כף תינוק המצופה
 פלסטיק [plastic covered spoon] קל
 מצופה מבפנים..... קכד
 מצופה בציפוי דק מבפנים ומבחוץ קכה
 מצופה מבחוץ..... קכד
 מצופה מבפנים ומבחוץ..... קכה
 מקור חיוב טבילת כלים מצופים..... קכד
 ספק בכלי המצופה בזכוכית..... קכח
 כלי מתנה..... רה
 כלי סעודה - תיקון מועט קע
 כלי עכ"ם, גדרם סד
 כלי עם משאבה [pump pot] רלט ד"ה ובספר
 כלי עץ עם חשוקי
 ברזל [wooden barrel with metal hoops] יד

חוט החשמל..... רלד
 חול המועד, טבילת כלים בו רמח
 חולץ פקקי שעם [corkscrew] קע
 חיוב טבילה בכלי שאי אפשר להטבילו קה
 חיוב טבילת כלי סעודה הלקוחים מן העכ"ם ג
 חיוב טבילת כלים, מן התורה או מדרבנן. נא, רמ
 חיוב עיון לפני טבילת כלי רלג
 חצובה [tripod] יב
 חציצה במיעוט שאינו מקפיד רלז
 חציצה ברובו שאינו מקפיד..... לא
 חשש הערמה בנתינת כלי לעכ"ם..... רס
 טבילה בלי ברכה במקום ספק חיוב..... קנט, ריג
 טבילה במעיין פחות ממי' סאה..... ו
 טבילה בשלג קנד
 טבילה לפני הגעלה בכלי שאינו בן יומו..... רסא
 טבילת כלי באגם ונהר..... קל
 טבילת כלי במקוה אנשים..... קלג
 טבילת כלי בתוך סל מלא נקבים..... קלא
 טבילת כלי קודם שנתחייב בה רה
 טבילת כל הכלי בבת אחת קנג
 טבילת כלי בתוך כלי..... לג
 טבילת כלי הפטור מטבילה קסא
 טבילת כלי לפני הכשרו..... רסא
 טבילת כלי מסעדה ובית חרושת קצו
 טבילת כלי ע"י עכ"ם..... ראה ערך עכ"ם
 טבילת כלי ע"י קטן..... ראה ערך קטן
 טבילת כלי שצר מן הצדדים ורחב באמצע..... לד
 טבילת כלי שפיו צר לד
 טבילת כלי גר לאחר מילה קודם טבילה..... עב
 טבילת כמה כלים ביחד קנה
 טוסטר [toaster] קמו ד"ה בשערים, קע
 טוסטר אובן [toaster oven] קעו ד"ה וכן
 טעם מצות טבילת כלים הנקחין מן העכ"ם..... נד
 טפלון [Teflon] קכח ד"ה יש
 טרמוס [thermos] קלז, קפה אות ב
 ידות הכלים..... כג, רכו
 יד הכלי שנשבר לב
 יד הכלי שעתיד לקצוץ לד
 ידות הכלים החוצצין..... לב
 ידות משקפיים לעירוב קפה קצה ד"ה ובכל
 יום טוב, טבילת כלים בו רמח
 ישראל שחיבר כלי לכותל..... קנב
 ישראל שעשה כלי ממתכות של עכ"ם..... כב
 יתדות של ברזל..... קצא
 כד חלב [milk container] קסב ד"ה וכתב
 כונה בטבילת כלים..... נט אות ז, רמ
 כונה בטבילת נדה כד
 כוס לנטילת ידיים..... קסב, קצה
 כוס של אליהו..... קעה
 כוס של כסף המחובר בכלי עץ טו

מפתח עניינים מפורט - סיכום הסוגיות וילקוט דברי הפוסקים

מאכל שנשתמש בכלי שאינו טובל..... כט, רנט
 מגש [serving tray]..... קסב
 מגש לחלות..... קסו
 מגשי זכוכית..... קיח
 מגררת [grater]..... יג, כב, קנ
 מדדום [thermometer]..... קעט
 מדיח כלים [dishwasher]..... קי ד"ה ונפק"מ
 מומר, לאכול אצלו בכליו..... רב
 מומר וממחלל שבת, קנה כלים מהם..... עג
 מולג חשמלי [immerser]..... קפ
 מומרה [shears]..... קסט ד"ה מובא, קעא ד"ה ובספר
 מורק לעשיית צורות..... קפג
 מחובר לקרקע..... קלט, קנב
 מחט לבדיקת עוגות באפייתן [cake tester]..... קעט
 מיני בר [Keurig coffee maker]..... קט
 מיני מתכות שונים..... קטו
 מיני מתכות שלא הוזכרו בקרא -
 אלומיניום [aluminum]..... קיב
 מיקסר [mixer]..... קנ אות ז, קנב,
 קפח אות ד, רלג
 מיקרוגל [microwave]..... קעו
 מכירת חמץ, כלים שנמכרו בו..... ריח
 מכירת כלי למי שידוע שלא יטבילנו..... עז
 מכסה בקבוק [bottle cap]..... קעו
 מכשיר קפה שאי אפשר
 להטבילו [Keurig coffee maker]..... קט
 מלחיה [salt shaker]..... קלו
 מסננת ונפה [strainer and sifter]..... קפב
 מסעדה, טבילת כליה..... קצו
 מסעדה, לאכול בבליה שלא הוטבלו..... קצט
 מספריים לקניבת ירק..... יד
 מעבד מזון [food processor]..... קפט ד"ה ולמעשה
 מעמיד..... כא
 ברזים של ברזל..... קצ
 יישוב דיני מעמיד עם דיני קניא..... קפד
 יתדות של ברזל..... קצא
 מעמיד המאריך את קיום הכלי..... קפה
 מעמיד ממתכת הסותם נקב בכלי עץ..... קפו
 מעמיד ממתכת שאינו נוגע באוכלין..... קפד
 עיקר הכלי של מתכות..... קפו
 עיקר הכלי של עץ..... קפט
 רחיים של פלפלין [pepper grinder]..... קצ
 מפצח אגוזים [nut cracker]..... קסג
 מקדח לניקוב ברוזות החביות..... יד
 מקוה עם מסננת חשמלית לניקוי המים [filter]..... קלג
 מקום בלוע..... רלט
 מקום טבילה
 טבילת כלי באגם ונהר..... קל
 טבילת כלי במקוה של אנשים..... קלג
 מקוה בחנות למכירת כלים..... קל

כלי פלסטיק..... ג הע' 4, קיט
 כלי צבוע..... קבח
 כלי קורנינג [Corningware]..... קיז, קכא ד"ה הגר"מ
 כלי שאול ושבור..... יז
 האם יש מקום להחמיר להטבילו..... קצב
 טעם פטור כלי שאול מטבילה..... קצב
 מתנה על מנת להחזיר..... קצב
 כלי שאי אפשר להטבילו
 דעת שלא לקנות הכלי..... רנח
 הפקרת כלי כדי לפטור מחיוב טבילה..... רנו
 ליתנו במתנה לעכו"ם ולשאלו ממנו..... רנ
 ליתנו לעכו"ם במתנה על מנת להחזיר..... רנו
 הקנאת חלק מהכלי לעכו"ם, שותפות..... רנו
 חשש הערמה בנתינת כלי לעכו"ם..... רס
 עצה לגמור עשיית הכלי ברשות ישראל..... קנב
 עצה לקלקל הכלי ולתקנו ע"י ישראל..... קמח
 פירוק חלק חשמלי מכלי שא"א להטביל..... קנ
 כלי שאין הדרך לטלטלו..... קלח
 כלי שאינו טובל שנתערב ברוב כלים טובלים..... פב
 כלי שאינו נוגע באוכל..... יב, קסב
 כלי של אוכל הנאכל לאחר זמן..... קסט
 כלי של מדינת ישראל..... רכב
 כלי של עץ עם חשוקי ברזל מבחוץ..... יד
 כלי של פרקים ששני חלקיו של מתכות
 משמשים את האוכל..... רל
 כלי של פרקים שרק חלק אחד ממנו משמש
 את האוכל..... רלב
 כלי של פרקים ששני חלקיו משמשים את
 האוכל, ואחד ממין שאינו חייב בטבילה..... רלב
 כלי של קטן..... קיא
 כלי שמאכיל בו לעכו"ם..... קיא
 כלי שמנקבין בו מצות [רעד"ל - reidel]..... יב, קסח
 כלי שמקצתו חומר החייב בטבילה
 ומקצתו מחומר הפטור מטבילה..... קפד
 כלי שמקצתו ממתכת..... טז
 כלי שנעשה בשותפות ישראל ועכו"ם..... רכג
 כלי שנעשה ע"י חברה של ישראל שיש
 לעכו"ם בו מיעוט מניות..... סח
 כלי שנעשה ע"י ישראל ונמכר לעכו"ם..... ריח
 כלי שנקנה ממומר וממחלל שבת..... עג
 כלי ששייך למדינה של גוים..... סו
 כלים שנתערבו..... פב
 כסף [silver]..... קטו
 כף גלידה [ice cream scoop]..... קפז ד"ה בספר
 כף תינוק המצופה פלסטיק [plastic covered spoon]..... קל
 כפיפת כלי אלומיניום..... קנא
 לימוד הלכות טבילת כלים מהלכות
 טומאה וטהרה..... פח
 לפני עור במכירת כלי לחשוד שלא יטבילנו..... עו
 מ' סאה, כלי המחזיק כל כך..... קלז

מפתח עניינים מפורט - סיכום הסוגיות וילקוט דברי הפוסקים

תליית כלי רחב או רשת בתוך המקוה

כדי שלא ישקעו הכלים הנופלים למים..... קלג
מקום שרוב מפעלים של ישראל

ומיעוט של עכו"ם..... סו

מקלף [peeler]..... קסח אות ד, קעד

מקרר ומדפיו..... קמג

משחזר סכינים..... קסז

משכון של עכו"ם..... יח

גזל עכו"ם במשתמש בו..... ריד

משכון שנראה בדעת העכו"ם

שרצה לשקעו בידו..... ריג

משכון, חיוב טבילתו מן התורה או מדרבנן.... ריב

משכנתא כזביני דמי..... ריג

משכן כלי ביד עכו"ם וחזר ופדאו ממנו..... רכ

משלוח מנות, כלי המחזיקו..... רה

מתנה על מנת להחזיר..... קצב, רנו

מתקן לקירור מים [water cooler]..... קעג

נחושת [copper]..... קטו

נטלה [כוס לנטילת ידיים]..... קסב ד"ה נטלה, קצה

ניקוי הכלי קודם טבילה..... כג

ניקל [nickel]..... קטו

נירוסטה [stainless steel]..... קטו

נפה ומסננת [sifter and Strainer]..... קפב

נתערבו כלים..... פב

סו-ויד [sous vide]..... קסה

סוגי הכלים החייבים בטבילה..... ה

סין, כלים שנעשו שם..... רטז

סיר ביצים [Egg Pot]..... קסג

סכין המיוחדת לחיתוך

שקיות חלב [knife to cut milk bags]..... קע ד"ה ולכן

סכין עם בית יד של פלסטיק..... קפח אות ד

סכין של מלון [melon scooper]..... קע ד"ה לפי

סכין של פיצה [pizza cutter]..... קע ד"ה לפי

סכין של שחיטה [shechita knife]..... יב, קסח

סל מלא נקבים, טבילת כלי בתוכו..... קלא

סל קניות [shopping basket]..... קלז

ספק דרבנן בטבילת כלים..... עח

עבר ושימש בכלי בלתי טובל, דין המאכל.. כט, רנט

עופרת [lead]..... קטו

עיון, חיוב לפני טבילה..... רלז

עיקר הכלי של מתכות..... קפו

עיקר הכלי של עץ..... קפט

עכו"ם

ברכה על טבילתו..... נד ד"ה והיה, רמה

גדרי "כלי של עכו"ם"..... סד

טבילת כלים ע"י עכו"ם..... כה, רמה

נאמנותו על טבילת כלים..... רמז

עכו"ם שלקח כלי מישראל וחזר ישראל

ולקחו ממנו..... כב

עסק של ישראל - מכירתו לעכו"ם בהערמה

לצורך עבודה בשבת וי"ט..... סט

עצה לגמור עשיית הכלי ברשות ישראל..... קנב

עצה לקלקל הכלי ולתקנו ע"י ישראל..... קמח

פורס ביצים [egg slicer]..... קפה ד"ה אבל

פורצלן [porcelain]..... ד, קיח

פותחן [can opener]..... קע

פטיש שניצל [meat hammer]..... קסח ד"ה לכאורה

פיירקס [Pyrex]..... קיז

פירוק חלק חשמלי מכלי שא"א להטביל..... קנ

פלדה [steel]..... קטו

פלטה חשמלית..... קצה

פלסטיק..... ג הע' 4, קיט

צלחת [plate] לגביע של קידוש..... קסז

צלחת [plate] שבמיקרוגל..... קצה ד"ה בספר

קופסאות שימורים ובקבוקים..... צה

קורל [Corelle]..... קיד

קורנינג [Corningware]..... קיז, קכא

קטן

בחור בר מצוה, נאמנותו על טבילת

כלי מתכות..... כזה, רמג

ברכה כשטובל כלי של גדול..... נט אות ה, רמ

ברכה על טבילת כלי שקטן אמר

שכבר הטבילו..... רמג

טבילת כלי זכוכית ע"י קטנים..... כה

טבילת כלי ע"י בחור בן י"ג..... כה

טבילת כליו לאחר שהגדיל..... רח אות ו

טבילת כלים ע"י קטנים..... כד

להאכיל קטן בכלי בלתי טובל..... קיא

נאמנות קטן על טבילת כלי זכוכית..... רמא

נאמנות קטן על טבילת כלים בזמנינו..... רמב

נאמנות קטן שנשלח על ידי גדול..... רמא

קערה [water basin]..... קי ד"ה ונפק"מ

קערת ליל הסדר..... קסב אות ב, קעה

קערת ביצים [egg bowl]..... קסג

קריסטל [crystal]..... קיז

קרמיקה [ceramic]..... קיז

קרש חיתוך [cutting board]..... קפא

רוב תשמישו..... קצג

רחיים של פלפלן [pepper grinder]..... קצ

רחיים של קפה [coffee grinder]..... יג

רפואה, כלי המיוחד לכך..... קי

רשת צליה [grill]..... יב

רשת בתנור..... קמה

שבת

האיסור להשתמש בשבת בכלי שאינו טובל.. רמח

הקנאת הכלי לעכו"ם..... כז ד"ה וכתב,

ס אות ח, רנ

טבילה בין השמשות..... כט

טבילה ע"י הערמה..... כח

מפתח ענינים מפורט - סיכום הסוגיות וילקוט דברי הפוסקים

טבילת כלי בשבת משום ספק חיוב.....	רמט
טבילת כלי ע"י הערמה.....	רמט
טבילת כלים בשבת במקום הדחק.....	רמט
טבילת כלים בשבת ויר"ט.....	כו, רמח, רנו
טבילת כלים יחד עם טבילת גופו.....	רנ
עבר והטביל בשבת.....	רמט
שותפות ישראל ועובד כוכבים.....	כג, רכא
שותפות כל דהו [מניות] בעשיית הכלים.....	רכה
שחרורית הנדבכת ביורה.....	לא, רלח
שטר למכירת כלי לעכו"ם.....	רנד
שימוש בכלי סעודה שלא לצורך אכילה.....	רח
שינים תותבות [dentures].....	קפג
שלחן.....	קסב, קסו
שליח.....	נח אות ד
תבנית מאפינס [cupcake pan].....	קסד
תמי 4 [Keurig coffee maker].....	קט
תנור.....	קמה
תנור לצליית כבד [broiler].....	קמו ד"ה בשערים

INDEX OF UTENSILS

aluminum utensils.....	קיב, קנא
apple corer.....	קפג
attached to the ground.....	קלט, קנב
baby's cup.....	קפז ד"ה בספר
barrel drill.....	יד
blender.....	קפט ד"ה ולמעשה, רלג
bottles.....	צה
bottle cap.....	קעז
Britta.....	קפב ד"ה לפי
broiler.....	קמו ד"ה בשערים
bronze utensils.....	קטו
can opener.....	קע
cake tester.....	קעט
candy dish.....	קסג
cans.....	צה
ceramic utensils.....	קיז
challah board.....	קסו
children's utensils.....	קיא
coffee grinder.....	יג
cookie jar.....	קלה ד"ה בשו"ת
copper utensils.....	קטו
Corelle utensils.....	קיד, קיז
corkscrew.....	קע
Corningware.....	קיו, קבא ד"ה הגר"מ
cream dispenser (piping bag).....	קפג
crockpot and cover.....	קעו
crystal.....	קיז
cupcake pan.....	קסד
cutting board.....	קפא
dentures.....	קפג
dishwasher.....	קי ד"ה ונפק"מ
disposable grill.....	צד
disposable utensils.....	צ
drill for barrel.....	יד
Duralex utensils.....	קיז
egg bowl.....	קסג
egg pot.....	קסג
egg slicer.....	קפה ד"ה אבל
electric plug.....	רלד
electrical appliances.....	קמו
Eliyahu's cup.....	קעה
faucet.....	קמג ד"ה והג"ר, קצ
factory utensils.....	קצו
food processor.....	קפט ד"ה ולמעשה
fridge.....	קמג
fridge shelves.....	קמג
food processor.....	קפט
glass utensils.....	קטו
glasses temples.....	קצה ד"ה ובבל
gold utensils.....	קטו
grill.....	יב
grater.....	יג, כב, קג
heater.....	קצד ד"ה וגם
handles.....	כג, רכו
hot plate.....	קצה
immerser.....	קפ
ice cream scooper.....	קפז ד"ה בספר
ice tray.....	קעב
iron utensils.....	קטו
Keurig coffee maker.....	קט
kiddush plate.....	קסז
knife sharpener.....	קסז

INDEX OF UTENSILS

knife to cut milk bags..... קע ד"ה וכן
 lead utensils..... קטו
 measuring cup / spoon..... קעט
 meat hammer..... קסח ד"ה לכאורה
 medical utensils..... קיא
 melon scooper..... קע ד"ה לפי
 microwave..... קעו
 microwave tray..... קצה ד"ה בספר
 milk container..... קסב ד"ה וכתב
 mishloach mannos utensils..... רה
 mixer..... קנ, קנב, קפט, רלג
 nickel utensils..... קטו
 nut cracker..... קסג
 oven and racks..... קמדה
 painted utensils..... קבח
 peeler..... קעד
 pepper grinder..... קצ
 pizza cutter..... קע ד"ה לפי
 plastic covered spoon..... קל
 plastic utensils..... ג הע' 4, קיט
 plated utensils..... ד
 plug..... רלד
 pocket knife..... רלה
 porcelain..... ד, קיח
 pot cover..... יד, קנח, קעה
 potato peeler..... קסח אות ד
 pump pot..... רלט ד"ה בספר
 Pyrex..... קיז
 reidel..... יב, קסח
 refrigerator..... קמג
 refrigerator shelves..... קמג
 restaurant utensils..... קצו
 salt shaker..... קלו
 scale, measuring cup / spoon..... קעט

scissors..... יד
 seder plate..... קסב אות ב, קעה
 serving tray..... קסב
 shears..... קסט ד"ה מובא, קעא ד"ה ובספר
 shechitah knife..... יב, קסח
 sifter..... קפב
 shopping basket..... קלז
 silver utensils..... קטו
 sink..... קמג ד"ה והג"ר
 sous vide קסדה
 spoon covered with plastic..... קל
 stainless steel..... קטו
 steel..... קטו
 storage tank..... קלז
 storage utensils..... ד, קלד
 storage utensil covers..... קעו-קעז
 strainer קפב
 stationary utensils..... קלח
 sun-heated water tanks..... קלז
 syphon soda bottle..... קלו
 table..... קסו
 Teflon..... קבח ד"ה יש
 thermometer..... קעט
 thermos..... קלז, קפה אות ב
 tin..... קטו
 toaster..... קמו ד"ה בשערים, קע
 toaster oven..... קעו ד"ה וכן
 tripod..... יב
 vase..... קצד ד"ה ובספר
 washing cup..... קסב ד"ה נטלה, קצה
 water basin..... קי ד"ה ונפק"מ
 water cooler..... קעג
 wooden barrel with metal hoops.... יד

סיכום הסוגיות

סימן קב

חיוב טבילת כלי סעודה הלוקחים מן העכו"ם

עבודה זרה (דף עה:), מתני': הלוקח כלי תשמיש מן העובדי כוכבים, את שדרכו להטביל, יטביל. להגעיל, יגעיל. ללבן באור, ילבן באור וכו'. גמ'. תנא, וכולן [אף הנגעלים והמלובנים] צריכין טבילה בארבעים סאה. מנהני מילי. אמר רבא, דאמר קרא "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהרו" [קרא יתירא הוא האי "וטהרו"], הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת וכו'. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: אפילו כלים חדשים במשמע, דהא ישנים וליבנן כחדשים דמו, ואפילו הכי בעי טבילה.

וזה לשון הטור: הלוקח כלים חדשים מן הנכרי אסור להשתמש בהן עד שיטבילם טבילה הוגנת בלא חציצה במקוה של ארבעים סאה. וכן פסק בשו"ע (ס"א).

טעם הטבילה, כתב בירושלמי שהוא כדי שיצאו מטומאתו של עובד כוכבים לקדושתו של ישראל².

כתב בספר חכמת אדם (הובא בפתחי תשובה ס"ק ג), צריך שיכניס כל הכלי במים בפעם אחת שלא ישאר ממנו חוץ למים אפילו כל שהוא. ואם הוא גדול ואינו יכול לטובלו כולו כאחד, נ"ל דאסור לטבול לחצאין, דומיא דטבילת נדה. ואינו דומה להגעלה שהוא להפליט האיסור וכיון שהגעיל המקצת הרי הפליט, אבל הכא משום טומאה וכיון שנשאר מקצת ממנה חוץ למים, חוזר ומתפשט בכל הכלי³.

החומרים המתחייבים בטבילת כלים

עבודה זרה (שם): רב יצחק בר יוסף זבן מנא דמרדא [אדמה וצפיעי בקר מעורבין ועושיין מהן כלי] מעובד כוכבים, סבר להטבילה. אמר ליה ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיה, לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוחנן, כלי מתכות אמורין בפרשה [לענין טבילה בכלי עובדי כוכבים, דכתיב (במדבר לא) "אך את הזהב" וגו']. אמר רב אשי, הני כלי זכויות, הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה [ראוי להתיכו ולעשותו כלי], ככלי מתכות דמו [וצריך טבילה]⁴.

הערות

- נחלקן הראשונים (הובאו בשו"ע סי' קכא ס"ב) אם אפשר להטביל כלים ישנים הנקחים מן העכו"ם קודם שהכשירם מבליעת איסור שבהם. דעת הרשב"ם (הובא ברא"ש סי' לו) ועוד ראשונים שלא מועילה הטבילה משום דהוי כטובל ושרץ בידו, [הרי משמע שסובר ש"טומאת העכו"ם" היינו בליעת האיסור שבכלי]. אבל הרא"ש ועוד ראשונים חולקים, ולדעתם אין הטבילה שייכת לבליעות איסור, שכן מוכח ממה שצריך להטביל כלים חדשים. וראה באורך בענין זה לקמן (עמ' כט-ל בענין "הקדמת ההגעלה לטבילה").
- הריטב"א (דף עה: ד"ה הוה אמינא) והרשב"א (יבמות דף מז:) כתבו לדמות טבילת כלים חדשים
- לטבילת גירות. וראה באורך בענין זה לקמן (עמ' נה אות ד).
- משמע מדבריו שמתחילה מועילה הטבילה על מקצת הכלי שנטבל, אע"פ שלא היה כל הכלי בתוך המים, [אלא שאח"כ חוזרת הטומאה עליו מהחלק שלא נטבל]. וראה ביאור שיטתו לקמן (עמ' קנב בענין "פתחי תשובה ס"ק ג").
- לענין כלי פלסטיק, יש סוברים שחייבים בטבילה, כיון שאם ישברו יש להם תקנה ע"י התכה [כן מוכח משו"ת אהל אברהם (להגיד אברהם שאג זצ"ל, סי' כד), וכן סובר בשערים מצויינים בהלכה (סי' לו אות ד), ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' עח) פסק להטבילם בלא ברכה].

בשאיילת יעב"ץ (הובא בפתחי תשובה ס"ק ב) כתב, דכלים הבאים ממדינת הים שנקראים פרצליין ודומין לכלי זכוכית, אין צריכין טבילה, לפי שידוע שעשייתן מן החול ומן האדמה, וכלי מתכות אמורין בפרשה, ואף על גב דשיעי טפי לית לן בה, דהא כלי זכוכית שיעי טפי מינייהו ואי לאו משום דכי נשברו יש להם תקנה להתיכם דמשום הכי ככלי מתכות שוינהו, לא היו צריכים טבילה, והני לית להו חך תקנתא⁵.

כלי מצופה

עבודה זרה (שם): קוניא [תחילתו של חרס, וחופין אותן בחופיא של אבר], פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר כתחילתו [ואין צריך טבילה דלאו מתכות הוא], וחד אמר כסופו. והלכתא כסופו [בתר סופו אזלינן שחיפהו מתכות וכלי מתכות הוא וצריך טבילה]⁶.

נחלקו הראשונים בגדר ציפוי מתכות שהולכים אחריו לחייב את הכלי בטבילה. המרדכי כתב בשם אבי העזרי, דבין מצופה מבפנים ובין מחופה מבחוץ ולא מבפנים, צריך טבילה, דלא חילקו חכמים בין מבפנים למבחוץ, ורבינו פרץ הורה להטבילם בלא ברכה. אבל דעת התוספות והרא"ש דרק במצופים מבפנים חייבין, דהשתא דומה לכלי סעודה שהציפוי בפנים במקום התשמיש, אבל אם אינן מצופים אלא מבחוץ אינן צריכין טבילה, דכיון שאינו משתמש במקום המתכת לא הוי דומיא דכלי סעודה של מדין. והר"ן כתב שיש סוברים שדוקא כשהוא מצופה מבית ומבחוץ חייב, ולפיכך כל שאינו מחופה לגמרי מטבילו בלא ברכה. והסמ"ק כתב, קדירות של חרס שהן מצופין באבר מבחוץ אין צריכים טבילה, אבל אותן שהן פלומי"ץ מבפנים צריכין טבילה, אך בלא ברכה לפי שאינן עשוין אלא לנוי.

בשו"ע (ס"א) פסק: כלים המצופים באבר מבפנים, צריך להטבילם. והרמ"א כתב: יש אומרים דכלים המצופים באבר אפילו בפנים, יטבול בלא ברכה [לפי שהציפוי בפנים אינו אלא לנוי. ט"ז], וכן נוהגין. וכתב הש"ך (ס"ק ה), נראה דיש להטבילן עם איזה כלי אחר בברכה. וכתב האיסור והיתר (הובא בש"ך ס"ק ב), דהמצופים בזכוכית דינם כמצופים באבר. וכתב הב"ח (הובא בש"ך ס"ק ד), יש לתמוה על מנהג העולם שמשתמשים בקדרות המצופים באבר מבפנים בלא טבילה כלל.

הערות

עליהם. ועוד טעמים נאמרו בזה, ראה לקמן (עמ' קב).

5. אבל מ"מ בזמנינו יש המטבילים אותם משום שבזמנינו הם מצופים בזכוכית, ויש מקילים גם בזה כיון שאינו אלא ציפוי דק ובטל לכלי. ראה לקמן (עמ' קכה-קכח).

6. לדעת כמה אחרונים החיוב בזה אינו אלא מדרבנן [קריית ספר למבי"ט (הל' מאכ"א פ' יז), והובאו דבריו בכנסת הגדולה (הג' ב"י סקל"ג), ובבינת אדם (הובא בפתחי תשובה ס"ק ט), אבל בפרי מגדים (אורח מש"ז סי' שכג ס"ק ה) לא משמע כן.

אבל דעת כמה פוסקים שאין חיוב טבילה על כלי פלסטיק [כן יוצא לפי מש"כ בור זזהב (כלל נח ס"ק יח), ובשו"ת מלמד להועיל (י"ד סי' מט), וכן פסקו הגרי"א הענקין וצ"ל (תשובת איברא ח"ב סי' מו), החזון איש והקהלות יעקב (הובא בספר ארחות רבינו ח"ג עמ' פה), הגר"מ פיינשטיין וצ"ל (בתשובה מפי השמועה, לתורה והוראה ח"א עמ' 11, וח"ב עמ' 20), הגרי"ש אלישיב וצ"ל (הובא בקיצור הלכות טבילת כלים, אות ה), ועוד]. ובפשטות היינו משום שאף אם שייך אצלם הטעם לחייבם בטבילה, מ"מ כיון שלא גזרו חז"ל עליהם, אין בידינו לגזור

הש"ך (ס"ק ד) הביא הא דכתב במרדכי בשם הר"ב, דאפילו אינו מצופה אלא מבחוץ באבר יטבלנו בלא ברכה [וכן משמע קצת מלשון הרמ"א הנ"ל - "אפילו בפנים"]. וכלי המצופה מבפנים ומבחוץ, כתב בחידושי רע"א בשם הפרי חדש שצריך טבילה בברכה. אבל כתב בשם הפרי מגדים, די"ל שבכלי גלזיר"ט [שאינו אלא ציפוי דק], אפילו מצופה בפנים ובחוץ, לא יברך.

סוגי הכלים החייבים בטבילה

עבודה זרה (שם): אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא, אפילו כלים חדשים במשמע, דהא ישנים וליבנן כחדשים דמו, ואפילו הכי בעי טבילה. מתקיף לה רב ששת, אי הכי [הואיל וגזירת הכתוב הוא ולא משום פליטת איסור, דהא חדשים ולא בלעו כלום מצרכת לה טבילה], אפילו זוזא דסרבלא נמי [מספריים שגוזזים בהן בגדי צמר]. אמר ליה, כלי סעודה אמורין בפרשה [דהכתיב "כל דבר אשר יבא באש" ואין דרך להשתמש ע"י האור אלא כלים של צורכי סעודה, ובהנהו כתיב "וטהר" טבילה, אבל זוזא דסרבלא לא].

לענין כלי אוצר, כתב בחידושי רע"א בשם כנסת הגדולה, אלו חביות שלנו של חרס גדולות המצופות באבר שמשימים בהם יין שאי אפשר לטבול אותם דודאי לא יכילו אותם מי המקוה מתוך גדולתן, כתב בתשובת כ"י להחכם מהר"י זאבי דאין תקנה כי אם על ידי הערמה לתתם לעובד כוכבים במתנה ולהשאילם ממנו⁸. וכתב עליו החכם מהר"י מילידא ז"ל שנראה לו דאינם צריכים טבילה, דדוקא כלי סעודה בעי טבילה ואלו החביות אינן רק כדי להכניס בהם היין לקיום, והסכים עמו רבוי. אבל באיסור והיתר מצאתי, דכלים גדולים של מתכות ששומרים בהן היין צריכין טבילה. ואולי י"ל דהאיסור והיתר לא כתב כן אלא בכלי מתכות דלכו"ע צריך טבילה, אבל בחרס מצופה באבר דיש מחלוקת אי צריך טבילה אף אם מצופין מבפנים, באלו חביות גדולות יש לסמוך על זה לשמור בהן היין בלא טבילה. ולפי זה המצופות באבר מבפנים ומבחוץ, דהוי כמתכות גמור, צריכות טבילה.

הערות

7. וגם הערוך השלחן (סע' כט) כתב להטביל כלי עם ציפוי דק של זכוכית בלי ברכה. וכן מבואר בשו"ת רא"ם (סי' מג) שצריך טבילה [שהרי מיירי בציפוי דק, כמבואר בפרי חדש (ס"ק יט)]. ולכן הרבה נוהגים להטביל כלי פורציליין, משום שיש עליו ציפוי דק של זכוכית. אבל הפרי חדש (שם) סובר שציפוי דק מתבטל להכלי ואינו צריך טבילה, וכן הובא בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל (בשו"ת אור יצחק ח"ב י"ד סי' יז אות יג) שאין חיוב טבילה כשיש רק ציפוי דק של זכוכית. וכן פסק בספר שיעורי הלכה (פ"ו סי"א) משום שאינו אלא תרי דרבנן [זכוכית וציפוי], ויש להקל במקום ספק.
8. לפי ה"ט"ז (ס"ק יח) לא מועילה עצה זו, כיון שנשתקע אצל הישראל, אבל הכנסת גדולה (הגהות ב"י אות סב) חולק על ה"ט"ז, ואתי שפיר לשיטתו כאן. ראה עוד בזה לקמן (עמ' רנ-רנא).
9. פשוט שכל זה אינו אלא באלו שאין מביאים אותם לשולחן, שהרי בגמרא (דף עה:; כתב להדיא שקטוניות וצלוחיות צריכים טבילה [ודוחק לומר ששטו מהצלוחית עצמה]. וכן כתבו כמה פוסקים [שו"ת מנחת שלמה (ח"ב סי' סו אות ז), חוט שני (עמ' כד), ועוד]. וראה לקמן (עמ' קלה בענין כלי אוצר שמשתמשים בו אצל השלחן).